

ชื่อวิทยานิพนธ์ การสื่อสารเพื่อการสืบทอดทางวัฒนธรรมแนวเพลงหมอลำของวัยรุ่นไทย
ผู้วิจัย นางสาวกันตา ตระกูลพร รหัสนักศึกษา 2531500375 **ปริญญา** นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน
 (2) รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค์ **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ช่องทางการสื่อสารเพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมแนวเพลงหมอลำของวัยรุ่นไทย 2) รูปแบบการสื่อสารเพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมแนวเพลงหมอลำของวัยรุ่นไทย 3) วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมแนวเพลงหมอลำของวัยรุ่นไทย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวม 16 คน ได้แก่ ศิลปินเพลงแนวหมอลำที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน เว็บบมาสเตอร์ของเว็บไซต์แนวเพลงหมอลำที่นำเสนอเรื่องราวแนวเพลงหมอลำไม่น้อยกว่า 3 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน วัยรุ่นอายุระหว่าง 15-25 ปีที่มีความชื่นชอบและฟังเพลงหมอลำมาไม่น้อยกว่า 3 ปีจำนวน 10 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสโนว์บอล ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ช่องทางการสื่อสารเพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมแนวเพลงหมอลำของวัยรุ่นไทย มีการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ผ่านช่องทางหลัก ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ และการแสดงคอนเสิร์ต 2) รูปแบบการสื่อสารเพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมแนวเพลงหมอลำใช้รูปแบบหลัก 3 รูปแบบคือ (1) การเผยแพร่ แบ่งออกเป็นสามรูปแบบย่อย ได้แก่ การเผยแพร่ผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่ทำเพื่อจำหน่าย การเผยแพร่ผลงานเพลงผ่านสื่อออนไลน์ การแสดงคอนเสิร์ต และการเผยแพร่ผ่านการแต่งกายและสัญลักษณ์ (2) การบริโภคและการบอกต่อ ได้แก่ การฟังเพลงหมอลำ ความรู้สึกชื่นชอบ ความพึงพอใจ การบอกต่อให้บุคคลอื่นรับรู้ (3) การผลิตซ้ำ แบ่งออกเป็นสองรูปแบบย่อย ได้แก่ การผลิตผลงานแนวเพลงหมอลำขึ้นมาใหม่ตามแนวคิดของตนเอง และการนำเพลงหมอลำรุ่นเก่าไปโคฟเวอร์ แล้วนำมาเผยแพร่ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ และ 3) วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมแนวเพลงหมอลำของวัยรุ่นไทย แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) การสร้างกลุ่มย่อยทางสังคมที่เรียกว่า แฟนคลับ โดยการรวมตัวของกลุ่มวัยรุ่นที่ชื่นชอบแนวเพลงหมอลำที่สื่อสารถึงกัน การแบ่งปันข้อมูลข่าวสารผลงานเพลง การทำกิจกรรมร่วมกัน (2) การใช้เวลาว่าง ศึกษา เรียนรู้ พัฒนาศักยภาพทางดนตรี การพักผ่อนหย่อนใจ (3) ค่านิยมในการฟังและเล่นดนตรีที่มีความรุนแรง เพื่อปลดปล่อยความรู้สึกทางอารมณ์ที่คลั่งค้างอยู่ในจิตใจ ผ่านทางบทเพลง

คำสำคัญ การสื่อสาร การสืบทอดทางวัฒนธรรม แนวเพลงหมอลำ วัยรุ่นไทย

Thesis title: Communication for Inheriting Heavy Metal Music Culture by Thai Teens

Researcher: Miss Gunta Trakonporn; **ID:** 2531500375; **Degree:** Master of Communication Arts;

Thesis advisors: (1) Dr. Nattawat Suttiyotin, Associate Professor; (2) Paiboon Kachentaraphan, Associate Professor **Academic year:** 2015

Abstract

The objectives of this research were to study 1) communication channels used by Thai youth to transmit heavy metal music culture; 2) forms of communication used by Thai youth to transmit heavy metal music culture; and 3) ways of life involved with communication to transmit heavy metal music culture by Thai youth.

This was a qualitative research. The key informants consisted of 3 heavy metal musicians with experience of no less than 3 years, 3 webmasters of heavy metal websites with experience of no less than 3 years, and 10 young people aged 15-25 who had enjoyed listening to heavy metal music for no less than 3 years. The key informants were chosen using the snowball method. Data were collected in interviews using an interview form as the research tool. Data were analyzed through descriptive analysis.

The results showed that 1) the transmittance of heavy metal music culture by Thai adolescents was done via 3 channels; namely, print media, online media and concerts. 2) Communications for transmitting heavy metal music culture took 3 forms: a) dissemination through selling CDs and DVDs, dissemination of music through online media and concerts, and dissemination through the way of dress and personal style of the artists; b) listening, watching and telling friends; and c) duplication, which took two forms, i.e. composing original songs in heavy metal style and producing cover versions of heavy metal songs to disseminate through various communication channels. 3) Ways of life involved with communication to transmit heavy metal music culture by Thai youth took 3 forms: a) formation of social sub-groups called fan clubs by the joining together of youths who enjoyed heavy metal music who could communicate together, share music news, and participate in activities together; b) heavy metal enthusiasts tended to use their free time learning and developing their musical skills, and relaxing in ways that involved heavy metal music; c) they shared the value of listening to or playing violent or aggressive music to vent their feelings through heavy metal music as an emotional outlet.

Keywords : Communication, Cultural Inheritance, Heavy Metal Music, Thai Teens

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรคัที่ให้ความกรุณาชี้แนะแนวทางและให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างมากในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนติดตามการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่เริ่มต้นจนแล้วเสร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงและขอขอบคุณที่สละเวลาร่วมเป็นคณะกรรมการสอบและให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัยจนแล้วเสร็จ

ขอขอบคุณคณะกรรมการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ รองศาสตราจารย์จันทนา ทองประยูร รองศาสตราจารย์ปิยะฉัตร ล้อมชวการ และคุณศรัณย์พงศ์ สุขภานนท์ ผู้เชี่ยวชาญด้านแนวเพลงเมทัล ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณ เว็บไซต์ไทยแลนด์ร็อกเมทัล Into the Pit Magazine ค่ายเพลง Drone Star Records วง Annalynn วง Dreams of Mad Children วง Fathomless ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบคุณบิดามารดาและครอบครัวตระกูลพร ที่เป็นกำลังใจในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้งานวิจัยในครั้งนี้ให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อยสมบูรณ์

คุณประโยชน์และคุณค่าจากความรู้ที่ได้ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อตอบแทนคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณ

กัณดา ตระกลพร

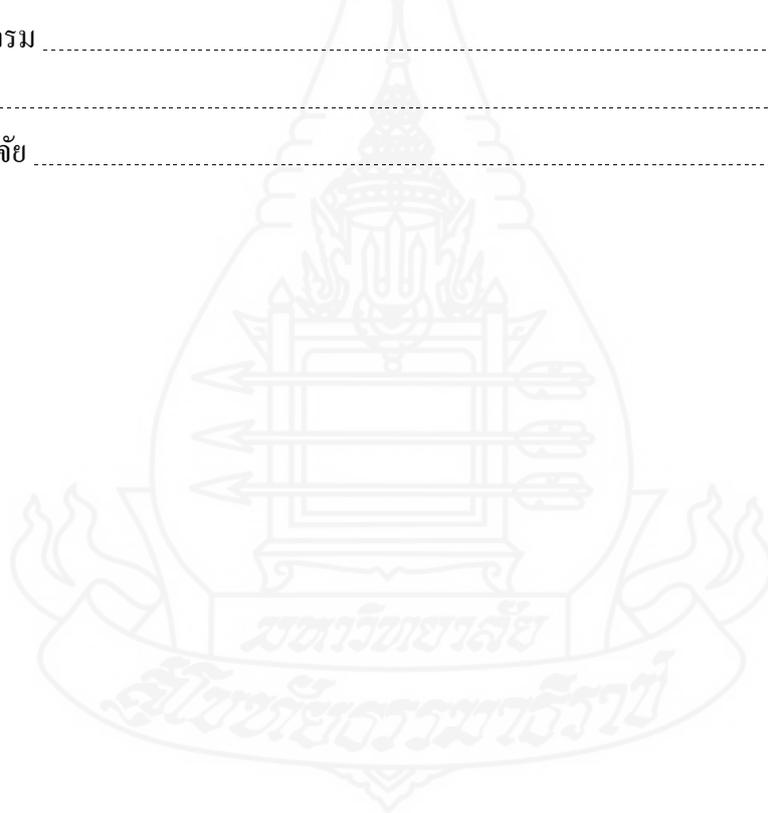
สิงหาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาคำวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
ทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ	8
แนวคิดเรื่องการเปิดรับข่าวสาร (Media Exposure Behavior)	10
แนวคิดเรื่อง “แฟน” และ “แฟนดอม” (Fans & Fandom)	12
แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมย่อยวัยรุ่น (Youth Subculture)	14
แนวคิดเรื่องผู้รับสาร (Audience Analysis)	15
แนวคิดเรื่องการถ่ายทอดวัฒนธรรม (acculturation)	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	24
แบบการวิจัย	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
กำหนดการ /แผนดำเนินการวิจัย	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเผยแพร่วัฒนธรรมเพลงเมทัล	28
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตวัฒนธรรมเพลงเมทัล	42
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริโภควัฒนธรรมเพลงเมทัล	53
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
สรุปการวิจัย	83
อภิปรายผลการวิจัย	87
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	103
ประวัติผู้วิจัย	120

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แบบจำลองเพื่ออธิบายการใช้สื่อเพื่อสนองความพอใจ	9
ภาพที่ 4.1 ภาพ เดวิลฮอน.....	40
ภาพที่ 4.2 ภาพ เสื้อวงดนตรีเมทัล.....	49
ภาพที่ 4.3 วง Gorgoroth (แบล็คเมทัล).....	50
ภาพที่ 4.4 แผนภาพอธิบายตัวแปรและองค์ประกอบ.....	81
ภาพที่ 5.1 สูตรการเลือกรับข่าวสาร.....	94

